

עטרת תפארת

במחיצת רבינו הגדול מרן בעל אילת השחר זצוקללה"ה
טור שבעי מהחברותא הגרמ"י שניידר שליט"א

אמור

תש"פ

♦♦♦

שנת

תש"פ

♦♦♦

גליון 51

לשמור על דרגת בן ישיבה

ויש הסבר נפלא בשם הגר"א זצוק"ל למה המידה שעם סביביו נשערה מאד. ומבאר עם משל שאשה שרוצה לראות שפניה נקיים מכל רב, לוקחת מראה שמגדילה כל לכלוך כפול כמה פעמים, וכך היא רואה אפי' לכלוך קטן מאד.

וכך האדם מה שהוא יותר נקי, ניכר בו יותר כל שריטה הכי קטנה, וכל רב - כגדול יחשב.

וממילא נבין שזה לגודל "אושרינו", שאנו השייכים לתורה ומצות, התביעה עלינו אחרת לגמרי, בניו של מלך. ונמשיך להודות את הודאת רבי נחוניה בן הקנה, מודים אנחנו לפניך ששמת חלקנו מיושבי בית המדרש ולא שמת חלקנו וכו' וכו'.

והעיקר לזכור תמיד שגם אם בעולם הזה לא רואים את זה בדיוק, אך לעתיד לבוא עין לא ראתה וגו'.

צריכים לרעוד שלא נמצאים בישיבה

המשגיח הגאון הצדיק רבי חזקיהו מישקובסקי שליט"א בשיחתו השבועית - המשודרת בקו מידע הישיבה - למאות בני ובוגרי תלמידי ישיבתו הק' של רבינו "ארחות תורה" זעק:

מהדברים האלה אנחנו צריכים באמת לרעוד, לא נמצאים בישיבה, לא נמצאים בחיבור בישיבה. הדרגה של בן ישיבה המהות שלו, שאם הוא עוזב את הישיבה, זה כבר לא אותו דרגה. האדם גדול של הבן ישיבה כבר אין, לא מרגישים, ואחרי זה קשה לחזור, וזו סכנה עצומה.

לכן דיברו כל כך הרבה להרגיש שנמצאים בישיבה, לא לאבד את התואר של בן תורה של בן ישיבה, והארחות תורה. להקשיב לשיעורים, ללמוד עם החברותות, להקפיד עד כמה שאפשר, על סדרי הישיבה כמו שיש בישיבה. ע"כ דבריו החוצבים.

להחזיק קשר כל הזמן עם הישיבה

וזכינו בדברי רבינו מרו ראש הישיבה זצוק"ל, שדיבר לפני כעשרים וחמש שנה בישיבתו הק' "גאון יעקב" לפני בין הזמנים, שהתייחס לענין זה ממש, והביא הא דאיתא בכתובות (דף מ"ה ע"ב) לגבי נערה המאורסה שזינתה, דבעיר שרובה עכו"ם סוקלין אותה על פתח בית דין. וביאר דסתם "שערין" הבינו חז"ל דהיינו שער העיר, אך עיר של עכו"ם לא מקרי בשערין דאי"ז שער של ישראל, רק שער בית דין.

כל הצרות בעוון ביטול תורה

כתב הפלא יועץ אמרו רבותינו ז"ל "כל הצרות שבאו ובאות לעולם, הכל הוא בעון ביטול תורה". ראה בדבריו (אות כ' כלילת יופי י"ט) בשם התנא דבי אלי'.

וכשרואים את זה לא קשה להבין את חרדת רשכבה"ג מרן שר התורה שליט"א על חסרון לימוד התורה בימים נוראים אלו. וכן שמענו מפה קדשו של רבינו מרן ראש הישיבה שליט"א מיד בתחילת התפשטות הנגיף הנורא בעולם, שהסיבה לכך היא "ביטול תורה".

ומובן מאד למה הם שמחים כ"כ בכל שלב ושלב שמתקדם בחזרת מוסדות התורה ללימוד כסידורן, כפי שהתבטא מרן רה"י בשיחתו, וכן נתפרסם חלום ההוד של מרן שר התורה, שרואה את עצמו שמח בבגדי שבת, מחמת שחוזרים ללמוד. כי כאן מונח "הכל".

וזה מה שמוטל עלינו כעת, להתחזק ולהתחזק ביתר שאת וביתר עוז, בלימוד התורה, בשקידה ובחשק, ויסיר ה' חרון אפו מישראל, ונזכה להיושע במהרה.

ככל שגדול יותר התביעה עליו יותר

בשיחתו השבועית של מרן רה"י שליט"א אמר דבר נורא, להסביר את הסיבה מה שהחרדים סובלים יותר כעת, בארץ הקודש ובעולם. עפ"י מה שכתב החזו"א בספרו שבימינו אותם שעדיין לא חזרו בתשובה, הם בבחינת "תינוקות שנשבו", והוו שוגגים. וממילא נענשים פחות, אך החרדים אינם שוגגים, וממילא מדת הדין תובעת.

ובהורמנא אביא דבר נפלא מרבינו מרן ראש הישיבה זצוק"ל שזה כתוספת לדברים. כשאמר פעם ג"כ בשם החזו"א שהמנחה מעריב יידין - [כך מכונים אנשים פשוטים ביידיש], לא יתבעו אותם כ"כ, כי אין להם השגות גדולות.

ושאל נכדו היקר ידידנו הרה"ג ר' גדלי' הוניגסברג שליט"א א"כ אולי עדיף להיות אדם פשוט, וייענש פחות. השיב לו רבינו בהארת פנים, אולי עדיף להיות בהמה... ולא ייענש כלל, עכ"ד.

זאת אומרת שכל אחד לפום מעלתו, כך התביעה עליו, ומשה רבינו בשיא דרגתו נתבע על חוט השערה, וכי נאמר שלא הי' כדאי לו להיות משה רבינו.

ומה דשער בית הדין נקרא בשערין, משום דעיר של עכו"ם בכללות אינה נקראת "בשערין" דהוא שער של עכו"ם, רק בית דין לא שייך שיתבטל אל העכו"ם, דמקום שנשמרים שם כל דיני התורה, ודנים שם, ורוצים שדיני התורה ישלטו, דנמצאים שם הסנהדרין שצריכים להשגיח על כל דיני התורה שישמרו כדין, אי אפשר שיתבטל להקרא שער העכו"ם, והוא נשאר "שערין".

וממילא ג"כ לא רק הבית הזה של הבית דין, אלא גם כל השייכים לבית הזה, ומקום הזה מרכז אותם, כמו שמבואר בסוף פ"ק דסנהדרין, דסנהדרין קטנה צריך שיהיו בעיר לכל הפחות מאה ועשרים איש, ממילא כשיש כל אלו האנשים אי אפשר לומר שזה מקום של עכו"ם, ומתבטל אליהם, אלא להיפך זה מקום של תורה ומקום של מצוות, ולכן זה נקרא שערין, דמקום זה הוא שער לכל אלו האנשים שהם תחת יד הבית דין, ובית דין מפקחין עליהם.

וא"כ העצה היחידה לאדם שנמצא בסביבה לא טובה, ואינו רוצה להתבטל לסביבו, הוא כשיש מקום שבו נשמרים כל דיני התורה "בכל טהרתם וקדושתם", דאז אינם יכולים להתבטל ונשארים בטהרתם וקדושתם, אבל כל שאר מקומות הם בטלים לעכו"ם.

ולכן בכל מצב שהאדם אינו רוצה להיות מושפע מסביבותיו, אפי' כשהסביבה היא רעה ומשפיעה על כל האנשים, כגון שהם עכו"ם או שאינם שומרי תורה ומצוות, והכל בטלים אליהם, המקום היחידי שאינו בטל, הוא כשיש מקום מרכזי שבו נשמרים כל דיני התורה בכל טהרתם ובכל קדושתם.

ובימינו אין סנהדרין, והמקום המרכזי בשביל זה הוא **מקומות התורה**, דמקום תורה הוא מרכז את כל אלו שרוצים להתרכז שם ורוצים להיות שייכים לזה, להם מקום זה הוא מקום מפלט שלא להיות בטלים אל העכו"ם והחילוניים, וחוצץ מזה כל המקומות בטלים אליהם.

ולכן בימינו כל זמן שנמצאים בישיבה, יש בזה הצלה פורתא לכל הפחות שנמצאים במקום תורה. אך כשנגמר הזמן יש כבר סכנה כי עוזבים את כותלי הישיבה את המקום תורה. ואפי' שנמצאים בין יהודים כשרים וטובים, מ"מ אם אי"ז "מקום תורה" - המקום המרכזי שנשמרת שם התורה בקדושתה, זוהי סכנה! וחלילה וחס כבר אינו נקרא בשערין.

והעצה היחידה לזה, היא: **שימשיך תמיד את השייכות עם המרכז**, והשייכות מתבטא בזה שיש לו קשר לכותלי ביהמ"ד, וכל מי ששייך למרכז, יש תקוה שלא יתבטל כנגד הרוב, מה ששורר מחוץ לביהמ"ד חלילה וחס.

זוהי העצה היחידה, שבכל עת יהיה שייך למקום תורה **כמו באמצע הזמן כך גם בבין הזמנים.**

וכמובן שצריך לקבוע עתים לתורה וכו', אך העיקר שירגיש כל הזמן **"שהוא עדיין חלק מהמקום תורה"**

חלק מהמרכז הרוחני, דאז הוא נמצא עדיין בשערין. וכן בבית דין כל אלו השייכים לב"ד שבשבילם נעשה הב"ד, אינם בטלים.

ולכן אם ירגיש כל הזמן שהוא עדיין בן ישיבה ובן תורה, וכל מגמתו וכל השקפתו תהיה על דרך זה, אז יש תקוה שלא יתבטל, ויוכל להמשיך הלאה באהלה של תורה בד' אמות של הלכה, והרוב לא ישפיע עליו.

וכמו שאומרים בשם אחד מן הגדולים שנשאל, על מה שכתב הרמב"ם דכשהסביבה רעה צריך לברוח למדברות, ואמר כי בזמן הזה **"המדבר שצריך לברוח לשם זה הישיבות"**.

וא"כ גם בבין הזמנים צריך שיהיה שייך למדבר הזה. ויעזור הקב"ה שכל אחד ואחד לא ינתק את עצמו מהישיבה וירגיש את השייכות לזה. ועי"ז יעזרוהו הקב"ה שיזכה תמיד להיות באהלה של תורה ולשמוח, ויהיה תלמיד חכם וירא שמים. ע"כ.

כ"ה שנה למרנא הגר"מ סולבייצ'יק

ואזכיר כאן את ידד נעוריו של רבינו מקטנות עד יום מותו, **מרן הגאון הצדיק רבי משה סולובייצ'יק זצוק"ל, וכמדומני שזה היה האדם היחידי שהיה רבינו קשור עמו "בלב ונפש" כך הי' נראה והרגשנו כל הזמן, קשר רוחני שאין לתאר.**

ובהלוייתו אמר רבינו בתוך הדברים כך: מי שיודע והכיר את הנפטר הגדול החסיד וצדיק ר' משה, יודע כי כל יהודי היה תופס אצלו בלב, והצער של כל יהודי ויהודי היה עולה לו ממש בבריאות, ולא רק עכשיו אלא כל ימיו היה כן, ואפי' בהיותו צעיר כבן י"ג היו אנשים מבוגרים ממנו הרבה, מרגישים קירבה להיות בסביבתו. וזה בלי שעשה והשפיע עליהם, רק כל אחד ידע שיש לו מקום אצלו בלב. **ואדם כזה עליו אפשר לומר באמת שהוא החכם מה שחז"ל קוראים אותו חכם, שניכר עליו שאינו סתם חכם, אלא שלבו של כל יהודי תופס אצלו מקום.**

ובסיום אמר: בספרים כתוב שלכל אחד יש דינים גדולים, יה"ר שיעזור השי"ת שיזכה בדין, ויזכה תיכף ליכנס להיות במחיצת אבותיו הקדושים. ויזכה להתענג על ה' וליהנות מזיו שכינתו, שזהו התכלית.

והתבטא הגאון הגדול רבי יוסף חיים קופשיץ שליט"א שמתחילה לא הכיר מספיק את גדלותו העצומה של רבינו, אך בשמעו את סיום ההספד הנ"ל, הרגיש בכל עצמותיו את דרגתו העצומה של רבינו, יהודי שחי במציאות ובחוש את העולם הבא, ונפרד כעת מידיד שהולך למקום שצריך הרבה רחמים, ומברכו שיעבור את הכל בשלום.

הכנה למתן תורה - שיפור המידות

ובהיות שהגנו בימי ההכנה למתן תורה, הרבה היה רבינו מדבר על חובת העבודה על שיפור המדות, שזה היה עיקר ההכנה למתן תורה, **כמובא ברמח"ל.**

וכל שנתעלה יותר ויותר בהתמדה, ובעמל התורה, ונעבוד על מדותנו ליישרם כראוי, נזכה לעלות מאד מאד, וישועתך אלוקים תשגבנו, להינצל מכל משחית, ונזכה לכל טוב.